

سومین همایش ملی گردشگری، جغرافیا و محیط زیست پایدار

همدان ۱۷ اردیبهشت ۱۳۹۴

گردشگری روستایی یکپارچه، راهی به سوی توسعه روستایی پایدار

سعید کریمی

skarimi@basu.ac.ir

عضو هیات علمی دانشگاه بوعلی سینا همدان

چکیده

نواحی روستایی در چند دهه اخیر دستخوش تغییرات اجتماعی-اقتصادی گسترده‌ای شده‌اند. این تغییرات عمدتاً در ارتباط با دگرگونی و بازسازی کشاورزی، نوسازی، تخلیه جمعیت، کمبود زیرساخت‌ها و تخریب محیط زیست در نواحی روستایی می‌باشند. به خاطر همین تغییرات، ظرفیت اقتصادی و اشتغال‌زایی بسیاری از روش‌های سنتی کاهش یافته است. اخیراً گردشگری روستایی بویژه در کشورهای در حال توسعه به عنوان ابزاری کلیدی و مهم برای توسعه پایدار روستایی مورد توجه قرار گرفته است. این نوع گردشگری به منظور تنوع بخشی به اقتصاد روستایی و گشایش راه‌های جدید برای ایجاد درآمد و اشتغال مورد استفاده قرار می‌گیرد. ولیکن گردشگری هم مانند سایر صنایع می‌تواند مشکلات و اثرات منفی فراوانی برای جامعه روستایی ایجاد نماید. اخیراً مفهوم گردشگری روستایی یکپارچه به عنوان ابزاری برای تسهیل توسعه روستایی جامع‌تر و تلفیق ملاحظات اقتصادی، اجتماعی-فرهنگی و زیست محیطی در سطح جامعه محلی و در نتیجه کاهش اثرات منفی گردشگری مد نظر قرار گرفته است. ولیکن اکثر مدل‌های توسعه از جمله مدل گردشگری روستایی یکپارچه که بر برنامه ریزی مشترک، یادگیری و مشارکت تاکید دارند، از کشورهای توسعه یافته نشأت گرفته‌اند و به کار رفته‌اند. بنابراین ضروری است که هنگام کاربرد چنین مدل‌هایی در نواحی روستایی کشورهای در حال توسعه از جمله ایران، ملاحظات و تعدیلات لازم مد نظر قرار گیرند. مقاله حاضر به تشریح مفهوم گردشگری روستایی پرداخته و بعضی از چالش‌های مهم توسعه گردشگری روستایی بویژه در ارتباط با تلفیق گردشگری و جوامع روستایی در کشورهای در حال توسعه را مورد بحث قرار می‌دهد و کاربرد و شرایط چارچوب گردشگری روستایی یکپارچه را به عنوان رهیافتی بالقوه برای توسعه گردشگری روستایی در کشورهای در حال توسعه را بررسی می‌کند.

کلمات کلیدی: گردشگری، گردشگری روستایی، گردشگری روستایی یکپارچه، توسعه پایدار روستایی، کشورهای در حال توسعه